

Motion till riksdagen 2005/06:Fi4

av Roger Tiefensee m.fl. (c)
med anledning av redog. 2005/06:RRS9

Riksrevisionens styrelses redogörelse angående den statliga inköpssamordningen

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anføres om att Centerpartiet delar Riksrevisionens uppfattning om att den statliga inköpssamordningen bör ses över i syfte att skapa en effektiv organisation.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anføres om att en översyn av statens inköpssamordning skall kompletteras med krav om att ramavtalen skall beakta en miljömässigt hållbar utveckling.

Bakgrund

I den förvaltningspolitiska propositionen 1997/98 bedömde regeringen att det fanns en potential för stora besparingar om de statliga myndigheterna samordnade sina inköp. 1998 beslöt därför regeringen att slå fast kravet om en effektivare statlig upphandling i Förordningen (1998:796) om statlig inköpssamordning.

Enligt förordningen ”skall det finnas ramavtal eller andra gemensamma avtal som effektiviserar upphandlingarna”. En myndighet skall alltså använda dessa avtal för inköp av varor och tjänster om man inte anser att någon annan form av avtal är bättre i sammanhanget.

Regeringen har utsett Statskontoret att samordna och följa upp inköpsverksamheten. För närvarande är det 12 ramavtalsansvariga myndigheter som samverkar med Statskontoret och som därmed får sluta avtal för statens räkning. Det finns ca 400 ramavtal på ca 100 olika produktområden.

Fel! Okänt namn på

Riksrevisionens granskning visar på stora brister

Den statliga inköpssamordningen har inte granskats sedan förordningen infördes 1998 och Riksrevisionens beslutade därför att undersöka om verksamheten når sina syften. Granskningen visar att den redovisning som regeringen lämnar till riksdagen varken är fullständig eller rättvisande. Riksrevisionen menar att det varken går att få fram information om de avtal som slutits på produktområden är väsentliga för staten eller vilka besparingar ramavtalen lett till. Riksdagen kan därmed inte ta ställning till om ramavtalen lett fram till en mer effektiv användning av de allmänna medlen.

Riksrevisionen är kritisk till att flera stora svagheter i systemet för inköpssamordning kvarstår trots att dessa uppmärksammades redan innan förordningen infördes. Exempel på detta är en mycket oklar ansvarsfördelning mellan de inblandade myndigheterna. Det saknas också riktlinjer för vad som är ett produktområde, vad som är relevant för staten att samordna, vem som ska ha rätt att använda de statliga upphandlingsavtalen och hur upphandlingen ska finansieras. Riksrevisionens sammantagna bedömning är därför att regeringen bör se över systemet och att utgångspunkten för översynen bör vara att eftersträva en effektiv organisation.

Översyn av inköpssamordningen behövs

Enligt budgetlagen, 1 § lagen (1996:1059) om statsbudgeten ska statens verksamhet ha hög effektivitet och god hushållning iakttas. Centerpartiet har vid flera tillfällen kritiserat regeringen för att behandla intentionen i budgetlagen alltför lättvindigt och att detta lett till en ineffektiv användning av gemensamma medel i de offentliga myndigheterna. Riksrevisionens granskning är därför ett viktigt bidrag till arbetet med att belysa dessa problem och att på sikt kunna skapa en mer effektiv statsapparat.

Ekonomistyrningsverket (ESV) som bl.a. har till uppgift att utveckla den ekonomiska styrningen för statliga myndigheter har undersökt myndigheters OH-kostnader, d.v.s. kostnader för gemensam styrning, samordning, administration och lokaler. ESV gör bedömningen att den totala OH-kostnaden i statens myndigheter idag uppgår till ca 45 miljarder kronor per år, vilket motsvarar 25 % av statens driftkostnader. ESV:s bedömning är att det finns stora möjligheter att effektivisera statsförvaltningen genom en översyn av den gemensamma administrationen. Alla myndigheter kan öka effektiviteten och hålla kostnaderna nere, framför allt genom modern teknik och s.k. shared service-lösningar.

Centerpartiet menar att en väl fungerande statlig inköpssamordning bör vara en viktig del i arbetet med att effektivisera statlig byråkrati och begränsa OH-kostnaderna. Centerpartiet delar därför Riksrevisionens uppfattning och anser att den statliga inköpssamordningen bör ses över i syfte att skapa en effektiv organisation. Detta bör ges regeringen till känna.

Ramavtalen bör beakta en miljömässigt hållbar utveckling

Hushållning med naturresurser och ekonomiska resurser förutsätter en effektiv samhällsorganisation. Det är av stor vikt att ställa miljökrav och vidta särskilda insatser för att minska miljöpåverkan vid statliga inköp. Vi står inför ett teknikskifte, där det gäller att ställa om till hållbar produktion och hållbara processer. Centerpartiet menar att staten, bl.a. genom sina inköp, kan ta en aktiv roll i detta teknikskifte.

Enligt regeringsformen ska ”det allmänna främja en hållbar utveckling som leder till en god miljö för nuvarande och kommande generationer” (1 kap. 2 §). Varken förordningen (1998:796) om statlig inköpssamordning eller Riksrevisionens granskning berör emellertid frågan om hur den statliga inköpssamordningen ska förhålla sig till regeringens övergripande mål om hållbar utveckling. Detta är anmärkningsvärt då de statliga ramavtalen omsätter ca 9 miljarder per år.

Centerpartiet hävdar att staten i egenskap av viktig kund och stor aktör på marknaden kan påverka både tillverkare och leverantörer att anpassa varor och tjänster till miljökrav och kvalitetskrav. Staten ska dessutom vara en god förebild för medborgarna i deras ansträngningar för att handla miljövänligt. Genom att ställa miljökrav vid olika upphandlingar kan staten bidra till utvecklingen av miljömässigt hållbara varor och tjänster. En översyn av statens inköpssamordning bör därför kompletteras med krav om att ramavtalen ska beakta övergripande mål om en miljömässigt hållbar utveckling. Detta bör ges regeringen till känna.

Stockholm den 30 november 2005

Roger Tiefensee (c)

Sven Bergström (c)

Jörgen Johansson (c)

Rigmor Stenmark (c)

Åsa Torstensson (c)